

צו לפי סעיף 45 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) תשל"ט – 1979

ד"ר [REDACTED] וד"ר [REDACTED] (להלן הנקבלים) הם רופאי שיניים שהוגשו נגדם מספר "מהדורות" של קובלנות, כולן בנושא אחד, וכולן לפי סעיף 45 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) תשל"ט – 1979 (להלן הפקודה). הראשונה שבקובלנות הוגשה באפריל 1998 והאחרונה ב- 25.12.01. חלק מקובלנות אלו תוקנו לאחר הוצאתן.

התשתית העובדתית של הקובלנות נסמכת על פרסומת שעשו הנקבלים, לפי הנטען, לעיסוקם כרופאי שיניים. בעת הגשת הקובלנה הראשונה אסרה הפקודה עשיית פרסומת על ידי רופאי שיניים. סעיף 38 בנוסחו דאז קבע, בין השאר, קטגורית שרופא שינים "לא יפרסם בעיתונות או בכל דרך אחרת, שהוא עוסק בריפוי שיניים...".

שר הבריאות הקים ועדה לפי סעיף 47 לפקודה, שעליה הוטל לשמוע את שיש לנקבלים לאמר, לרכז את החומר כולו, ולהביא את המלצותיה בפני השר. כך אמנם עשתה הועדה, ובהחלטתה מיום 13.2.00 היא כתבה בין השאר ש".... אף אם יש רעיונות להקל בהיבט הפלילי על פרסומת לגבי בעל המקצועות הרפואיים, הרי אין כל מחשבה שתיעשה הקלה כלשהי בהיבטים המשמעותיים אתיים – מוסריים, בכל הנוגע לפרסומת עצמית של מורשת לטיפול שיניים ... פרסום בלתי מכובד עלול לפגוע בכבוד המקצוע ותחרות הנובעת מפרסום בלתי אחראי עלולה להוריד את רמת המקצוע ובהיבט זה נראה לנו עיקר המקרה של הנקבלים שבפנינו" (ההדגשה במקור – ז.ו.).

הפרסום נשוא הקובלנה נעשה, לפי האמור בקובלנה דאז ב"פרסומת בגליון של מדריך שירותים של קופ"ח לאומית במרחב שרון שומרון 1997". בעקבות פרסום זה הוזהרו הנקבלים לבל יחזרו ויפרסמו את עיסוקם, ואולם כל זאת לשווא. לפי כתב הקובלנה דאז היה בעובדות אלו די כדי להאשים את הנקבלים בהתנהגות שאינה הולמת מורשים לרפוי שיניים (סעיף 45 (1) לפקודה), וכן בהפרה מתמדת של הוראות הפקודה (סעיף 45 (4) לפקודה). גישת הקובלנה היתה הגיונית ונכונה. התעקשותם של הנקבלים לפרסם עצמם בדרך בה נעשה פרסום זה, חרף איסור הקבוע בחוק, בוודאי אינה עולה עם ההתנהגות המצופה מרופא שיניים.

הועדה ראתה לעצמה חובה "להתוות דרכי התנהגות, הנחיות ונורמות ההולמים את אנשי המקצוע" ובשוותה לנגד עיניה את המשימה הזאת היא המליצה לשר הבריאות להתלות את רשיון כל אחד מהנקבלים לשנה אחת (!) שר הבריאות דאז אימץ המלצה זו.

על החלטה זו הוגש ערעור לבית המשפט העליון (ע.א 5355/00) וביום 3.8.01 נתקבל הערעור בהסכמה. החלטת הועדה בוטלה, והתיק הוחזר לדיון מחודש בפני ועדה אחרת תוך הסכמה, בין השאר, שזו תתן החלטתה "על סמך עדויות והראיות שהובאו ע"י הצדדים בפני הועדה הקודמת", על סמך "הפרוטוקולים של דיוני הועדה הקודמת, ומבלי שישמעו עדים נוספים" (פרט לענין הענישה המשמעתית).

חלפו מספר שנים לא קטן, וביום 29.1.07 (היינו לאחר למעלה מחמש שנים מיום מתן פסה"ד בבימ"ש העליון, ועשר שנים (!) לאחר עשיית הפרסום נשוא הקובלנה) נתכנסה הועדה החדשה. סיבת העיכוב הגדול בכינון ועדה חדשה ובהתכנסותה לא הובהרה.

בינתיים תוקנה הפקודה (ס.ח 1738 מיום 28.5.00) והאיסור הגורף לעשיית פרסומים על ידי רופאי שיניים בוטל. האיסור הגורף צומצם בחוק המתקן כך שהוא מתייחס עתה רק לפרסום מטעה או לפרסום שיש בו פגיעה בכבוד המקצוע. גם הקובל הסכים שבנסיבות אלו, ונוכח הוראות סעיפים 5 ו-34 כ"ג לחוק העונשין, אין עוד אפשרות להאשים היום את הנקבלים בעשיית פרסום בניגוד להוראות הפקודה לפני תיקונה. רק אם הם ימצאו אשמים בעשיית פרסום האסור עפ"י החוק המתקן ניתן יהיה להאשימם ולהרשיעם.

מספר חודשים לאחר שניתן פסק-הדין של בית המשפט העליון הגיש הקובל (ביום 25.12.01) קובלנה חדשה. קובלנה זו דמתה, מבחינת מהות הקבילה, לקודמתה.

טענת ב"כ הקובל בפני הועדה החדשה היתה שהפרסום שנעשה ע"י הנקבלים כלל הטעיה שהתבטאה בהצגת השרות שניתן ע"י הנקבלים כשירות הניתן מטעם קופ"ח לאומית. עיינתי בפרסום ולא מצאתי שכך כתוב בו. הפרסום מפנה את הציבור לכך שתינתנה הנחות לחברי קופ"ח. סוג כזה של פרסומת מוכר בהקשרים שונים, למשל בפרסומי אופטומטריסטים המבטיחים הנחות לחברי קופ"ח. יצוין שהנקבלים פרסמו על מתן הנחות, גם לעובדי חברת החשמל, ואי אפשר לקרוא לתוך פרסום זה שהשירות הרפואי המוצע ינתן במסגרת חברת החשמל.

זיקת הטעיה נוספת מוצא הקובל, אם הבינותי את דבריו אל נכון, בכך שעלוני פרסומת מטעם הנקבלים חולקו סמוך לשערי מרפאת קופ"ח. אינני סבור שיש די במיקום חלוקת העלונים כדי להצביע על נסיון הטעיה.

בדו"ח שהוגש על ידי הועדה לשר הבריאות (דו"ח שהועבר אלי, נוכח האצלת סמכויות השר לפי סעיף 45 לפקודה אלו), המליצה הועדה לשר להרשיע את הנקבלים בהתנהגות שאינה הולמת רופא מורשה בשל אלו:

א. פניה ללקוחות פוטנציאליים באמצעות הטלפון ועל ידי הפצת דפי פרסום ברחוב.

ב. חלוקת עלוני פרסומת בכניסה לקופ"ח לאומית.

אני נוטה לדעה (מבלי לחיב עצמי) שאכן דרך ההתנהגות האמורה איננה תואמת את המצופה מרופא מורשה, ואולם אפילו בהנחה זו, אינני סבור שראוי יהיה למצוא, במקרה ספציפי זה, את הנקבלים אשמים בעבירות המשמעת האמורות.

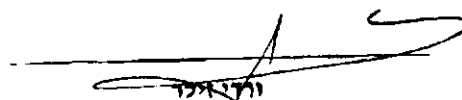
"פריטי האישום" המשמעותיים הללו לא נכללו בקובלנה שנדונה בפני הועדה הראשונה, גם לא בקובלנה שהוגשה ב- 25.12.01. לפי ההסדר שהושג בערעור שהוגש לכימ"ש העליון היה על הועדה החדשה לדון בענינם של הנקבלים תוך התבססות על העדויות, הראיות, והטענות שהובאו בפני הועדה הראשונה. היינו בעיקרו של דבר להמשיך את הדיון מהשלב אליו הגיע בפני הועדה הראשונה ערב מתן החלטתה. הרצוי של הסדר זה הוא שהמצב שהיה קיים בפני הועדה הראשונה יוקפא, וכי הועדה החדשה תדון בנושא על בסיס הקיים, מכיל שיעשו בו שינויים מהותיים.

נראה הדבר שעל רקע הסדר כזה אין זה ראוי לבסס הרשעה משמעתית על תשתית עובדתית שלא נכללה בקובלנה, ומכל מקום שלא ניתן לה דגש, ושלא עליה סבו עיקרי הטענות בועדה הראשונה. כזכור הועדה הראשונה הדגישה שהעיקר שהיה בפניה הוא עצם הפרסום שהיה אסור אז.

מסקנה זו מתחזקת נוכח קיומו של טעם נוסף. הדיון לא חודש כזכור, לאחר שניתן פסי"ד בביהמ"ש העליון משך למעלה מחמש שנים (1). לעובדה זו מצטרפת עובדה נוספת והיא שהפרסום עצמו נעשה לפני יותר מעשר שנים (2). דיון בסוג כזה של עבירה, עש"ש שנים לאחר מעשה, כשבתווך יש בועת זמן בת מספר שנים בה קפא ההליך על שמרין, חוטא למסרתו ואיננו משרת מטרה של ממש.

בכל הנסיבות הללו נראה לי שנכון יהיה שלא למצוא את הנקבלים אשמים בעבירות המשמעת שיוחסו להם וכך אני מורה.

האמור כה לא יתפרש כקובע באופן פוזיטיבי שהנקבלים לא עברו עבירות משמעת.

נשיא (בדימוס) בית המשפט המחוזי ירושלים